

УДК 657.421.1

*Маргарита Скрипник
Наталія Похільюк*

**ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ
ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ НАРАХУВАННЯ В УМОВАХ
СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

В статті розглянуто підходи вітчизняних та зарубіжних економістів щодо вивчення дефініції «амортизація» як економічної категорії та проаналізовані основні методи нарахування амортизації основних засобів.

Ключові слова: амортизація, метод нарахування амортизації, вартість, відтворення, основні засоби.

В статье рассмотрены подходы отечественных и зарубежных экономистов относительно дефиниции «амортизация» как экономической категории и проанализированные методы начисления амортизации.

Ключевые слова: амортизация, метод начисления амортизации, стоимость, воспроизведение, основные средства.

Annotation. In this article observed the approaches of the native and foreign economists about define the essence of depreciation like the economics category. The basic methods of charging amortization are reflected.

Keywords: amortization, method of charging amortization, value, reproduction, irreversible assets.

Актуальність теми. При здійсненні господарської діяльності підприємству необхідні засоби виробництва: будівлі, машини, обладнання тощо. Діяльність підприємств значною мірою залежить від їх забезпеченості даними основними засобами та від ефективності їх використання. Ефективність використання основних засобів безпосередньо впливає на процес виробництва й можливість отримання прибутку, тому чим ефективніше використовуються основні засоби, тим більші прибутки ми будемо отримувати. Для забезпечення ефективності використання необоротних активів підприємство має слідкувати за ступенем зношеності основних засобів, за своєчасністю проведення ремонтів та ін.

Однією з найважливіших складових процесу загального відтворення є відтворення основних засобів, без яких процес виробництва неможливий. Важливе місце у забезпеченні цих процесів належить амортизації. Амортизація – це складна як економічна, так і облікова категорія, щодо якої не дійшли остаточної згоди ні в науці, ні в законодавстві. Дискусійним є питання щодо визначення амортизації як джерела накопичення коштів для подальшого відтворення основних засобів. За таких умов актуальною є проблема визначення дійсної сутності амортизації у процесі відтворення

© Скрипник М. І., Похільюк Н. П., 2013

основних засобів. Проблеми амортизації були і залишилися після прийняття Податкового кодексу України. Що стосується висвітлення цих проблем, то більшість їх аспектів чекають наукового обґрунтування. Перший аналіз наявних проблем в амортизаційній політиці за положеннями Податкового кодексу України здійснив авторський колектив під загальним керівництвом професора, член-кореспондента Національної академії наук України М. Я. Азарова [16].

Аналіз основних досліджень та публікацій. Як економічна категорія амортизація завжди привертала до себе пильну увагу як вітчизняних так і зарубіжних економістів, таких як Веретеннікова І., Тальміна П., Савельєв Н., Хендриксен Е., Макконелл К., Бородкін О., Бутинець Ф., Виговська Н., Городянська Л., Голов С., Саблук П., Мних Є., Чумаченко М. Фукс А., Азаров М. Однак проблеми нарахування амортизації основних засобів є предметом особливої уваги економічної науки, оскільки амортизація як економічна категорія, водночас виступає як витрати виробництва так і джерело відтворення і, як наслідок, впливає на фінансово-економічні показники діяльності підприємства. Але, незважаючи на постійний інтерес до амортизації як економічної категорії, вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти не дійшли однозначного висновку щодо сутності амортизації та її значення у господарській діяльності підприємства.

Метою дослідження є розкриття економічного змісту амортизації необоротних активів і висвітлення теоретичних і методологічних основ порядку її нарахування.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах сталого ринку, подальшого розвитку підприємництва дискусії про сутність амортизації та її роль у господарській діяльності підприємств тільки загострилися. Навіть до дефініції «амортизація» є різні підходи.

На сьогодні існують певні різночитання у визначенні економічного змісту поняття амортизації. Різні економісти розглядають її як перенесення зносу на вартість продукції, як метод накопичення засобів, витрачених на капітальні вкладення, як метод розподілу витрат за калькуляційними періодами, як пільгу з оподаткування прибутку. Аналіз досліджень наукових праць засвідчує відсутність єдиного підходу до розкриття завдання амортизації.

Класична економічна теорія зазначає, що термін «амортизація» походить від латинської «amortisatio» – погашення, сплата боргів [1; 4; 6]. Також існує трактування терміна «амортизація» як «а» – заперечення, «мог» – смерть, тобто цей термін характеризує постійне існування через відновлення засобів праці [1, 170-171]. У США взагалі замість терміна «amortization» використовують термін „depreciation», що в перекладі з латинської «pretium» означає ціна або вартість «de-pretium» – зниження ціни або вартості.

Узагальнюючи теоретичні та практичні розробки з цього питання можна виділити дві принципово різні точки зору щодо призначення амортизації. Так, одні вчені вважають, що амортизація – це «поступове перенесення вартості основних виробничих фондів у міру їх зносу на продукцію, що виробляється, та використання цієї вартості для їх наступного відтворення» [9, 40], тобто, на їх думку, амортизація призначена для накопичення засобів, необхідних для відшкодування вартості зношених основних засобів, яку вони втрачають у процесі свого функціонування. Так, Голов С.Ф. [7] зазначає, що без депонування відповідних грошових сум на окремому рахунку в банку не можна казати про наявність амортизаційного фонду. Але таке «заморожування» оборотних активів не може бути корисним для бізнесу, тому протилежна точка зору полягає у доцільності використання сум нарахованої амортизації.

ІНШІ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ

тизації в обігу із забезпеченням можливості звільнення їх з обігу при необхідності придбання нових необоротних активів [8, 48].

Серед науковців можна виділити тих, які вважають, що призначення амортизації у відтворенні вартості зношених засобів праці втілюється шляхом створення амортизаційного фонду. Думку з приводу того, чи є амортизаційний фонд джерелом простого чи розширеного відтворення висловлюються у ряді наукових праць. З цим погоджується Н. Виговська, яка зазначає: «кошти, що акумулюються підприємствами за рахунок амортизаційних відрахувань, створюють амортизаційний фонд» [5, 261]. Згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності створення амортизаційного фонду і відображення джерела капітальних інвестицій на придбання необоротних активів не передбачено, тому така ж практика була прийнята у вітчизняному обліку після його реформування. Але багато науковців і практиків вважають такий підхід не зовсім прийнятним, зокрема Чумаченко М.Г. зазначає, що в цьому питанні «бухгалтерська методологія ввела у неврівноваженість вітчизняну теорію фінансів і економічну теорію, які розглядають амортизацію як нове джерело ... для відтворення основних фондів» і вважає необхідною складовою власного капіталу, виходячи з економічної сутності поняття, так званий «амортизаційний капітал» [18; 19].

На ефективність управління фінансовим станом підприємства, особливо рухом основних засобів, має вплив і належним чином організована амортизаційна політика, оскільки оновлення основних засобів на підприємстві повинно відбуватися за рахунок коштів амортизаційного фонду.

З цією метою нами досліджено трактування поняття «амортизаційна політика» в науковій літературі (табл. 1).

Таблиця 1. Тракткування поняття амортизаційна політика різними науковцями

№	Автор	Визначення
1	Виговська Н.Г. [5]	Амортизаційна політика – це складова частина загальнодержавної політики формування власних фінансових ресурсів, яка полягає в оптимізації потоку власних засобів, що реінвестуються у виробничу діяльність
2	Ошмарін Я.В. [12]	Амортизаційну політику можна визначити, як сукупність дій та заходів, спрямованих на координацію процесів нарахування та використання амортизаційних відрахувань
3	Борисенко З.Н. [3, с. 3] Білик М. [2, с. 48]	Амортизаційна політика – це процес розробки норм і правил нарахування амортизації, встановлення порядку використання амортизаційного фонду
4	Шот А. [19, с. 97], Рудченко Н., Омелянчик Н., Тютюн М. [13, с. 53]	Амортизаційна політика – це сукупність заходів, що здійснюються державою і спрямовані на забезпечення нормального режиму відтворення основних фондів
5	Овод Л.В. [11]	Амортизаційна політика підприємства – це вибір і оптимальне поєднання способів, правил і методики нарахування та обліку амортизації, встановлення порядку використання амортизаційних відрахувань для відтворення основних фондів відповідно до умов господарювання і амортизаційної політики держави

ІНШІ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ

Як бачимо, такі автори, як Н.Г. Виговська [3], А. Шот [7, с. 97], Н. Рудченко, Н. Омелянчик, М. Тютюн [13, с. 53] визначають амортизаційну політику як складову загальнодержавної політики, тобто як сукупність заходів держави спрямованих на забезпечення відтворення основних фондів. Ошмарін Я. В. [12], Борисенко З. Н. [3, с. 3], Білик М. [2, с. 48] трактують амортизаційну політику як сукупність заходів, норм, правил спрямованих на управління процесами нарахування зносу та використання амортизаційного фонду. У свою чергу, Л.В. Овод [11] розглядає амортизаційну політику з двох позицій: на макрорівні (як політику держави і елемент її економічної політики) та мікрорівні (як політику підприємства та елемент його облікової політики).

Погоджуючись з думкою Л.В. Овода, вважаємо, що амортизаційна політика має реалізовуватися на двох рівнях: державному рівні та на рівні підприємства (рис. 1).

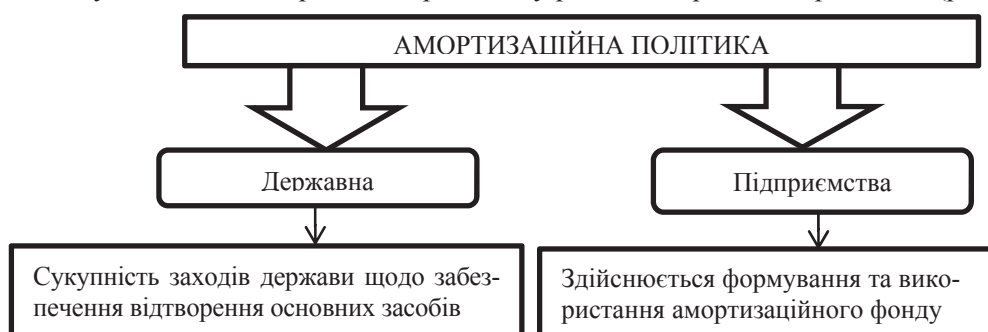

Рис. 1. Сутність амортизаційної політики з точки зору рівня її реалізації

Амортизаційна політика як на рівні держави, так і на рівні підприємства має відповідати основному призначенню амортизації, тобто має сприяти ефективному використанню та відновленню основних засобів.

На формування амортизаційної політики підприємства впливають наступні фактори (табл. 2).

Таблиця 2. Фактори впливу на амортизаційну політику підприємства

№	Назва фактора	Вплив фактора
Зовнішні		
1	Амортизаційна політика держави	Виступає регулятором та контролером, а також забезпечує цільове використання амортизаційного фонду
2	Науково-технічний прогрес	Впливає на ефективність використання основних засобів та доцільність їх оновлення
3	Галузь діяльності Вид діяльності	Впливає на доцільність застосування тих чи інших методів амортизації
4	Рівень інфляції	Впливає на індексацію основних засобів, внаслідок чого змінюється їх вартість та, відповідно, сума зносу
5	Податкова, грошово-кредитна, цінова та інвестиційна політики держави	Держава встановлює обмеження щодо визначення строків експлуатації, умов визнання основних засобів, методів амортизації та строків корисного використання тощо

ІНШІ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ

Внутрішні		
6	Вартість основних засобів	Вартість основних засобів є основною складовою при обчисленні суми зносу та використовується в будь-якому методі амортизації
7	Строк корисної експлуатації основних засобів	Також є невід'ємною складовою при обчисленні суми зносу та використовується в будь-якому методі амортизації окрім виробничого
8	Технологія виробництва	Від складності виробничого процесу залежить вид основного засобу, його вартість та строк корисного використання
9	Рівень комп'ютеризації	Впливає на трудові затрати працівника, який займається обчисленням суми зносу
10	Методи амортизації	Безпосередньо впливає на амортизацію та, як наслідок, на суму зносу
11	Вартісна межа віднесення до основних засобів	Даний фактор буде впливати на вибір методу амортизації та, як наслідок, на порядок амортизації та суму зносу
12	Умови переоцінки	Даний фактор призводить до збільшення або зменшення вартості необоротного активу, внаслідок чого буде змінюватися сума зносу

Амортизаційна політика підприємства відіграє важливу роль у формуванні амортизаційної політики держави, основні цілі, яких має дотримуватися державна амортизаційна політика полягають у наступному:

- збалансування інтересів держави з інтересами підприємства;
- створення сприятливих умов для відтворення основних засобів;
- врахування особливостей підприємств різних форм власності та галузей виробництва;
- надання можливостей підприємству самостійно обирати свою амортизаційну політику.

Тобто, амортизаційна політика має функціонувати таким чином, аби задовольнити потреби як підприємств, так і держави в цілому. Держава має виступати регулятором та контролером процесів відтворення основних засобів.

Ефективна амортизаційна політика з боку держави повинна забезпечити цільове використання амортизаційного фонду.

Державна амортизаційна політика має регулювати наступні структурні елементи:

- умови визнання об'єктів як активів, що амортизуються;
- єдині принципи оцінки основних засобів;
- можливість і порядок проведення переоцінки основних засобів;
- методи амортизації;
- порядок проведення ремонту та поліпшення основних засобів;
- визначення мінімальних строків корисної експлуатації основних засобів.

Отже, амортизаційна політика підприємства має показувати підходи до нарахування амортизації, які будуть використовуватися у майбутньому з дотриманням чинного законодавства, а амортизаційна політика держави має контролювати дані підходи та, відповідно забезпечувати цільове використання амортизаційного фонду.

Бухгалтерський облік, в свою чергу, має надавати всю необхідну інформацію для здійснення амортизації та накопичення амортизаційних відрахувань.

Нарахування амортизації регламентується П(С)БО 7 «Основні засоби», за яким амортизація – це систематичне розподілення вартості основних засобів, яка амортизується протягом строку їх корисного використання [15].

Основними елементами амортизаційної політики підприємства, які впливають на величину інвестиційних ресурсів і структуру створеної доданої вартості є норми амортизації і вартість об'єкта, яка амортизується. На норму амортизації впливають визначений метод її нарахування та термін корисної експлуатації об'єктів основних засобів. Вартість об'єкта, яка амортизується залежить від оцінки, переоцінки, встановлення ліквідаційної вартості і витрат на поліпшення основних засобів. За таких умов політика у сфері формування амортизаційних відрахувань підприємствами фактично не регулюється як державою, так і власниками, а є прерогативою його облікового персоналу.

Першим суб'єктивним кроком у формуванні інвестиційних ресурсів підприємства через амортизаційну політику є умовне зарахування об'єктів до складу основних засобів (рахунки 10 і 11) і малоцінних швидкозношуваних предметів (рахунок 22). Цей етап є досить важливим, оскільки визначає в подальшому взагалі необхідність розробки амортизаційної політики. Малоцінні та швидкозношувані предмети відшкочовують свою вартість через створені об'єкти господарської діяльності у звітному періоді передачі їх в експлуатацію (дебет рахунка 23 кредит рахунка 22).

Умовою віднесення об'єкту до основних засобів є очікуваний термін їх корисної експлуатації, який повинен перевищувати один рік або операційний цикл, якщо він відрізняється від року.

Діючі нормативні документи не передбачають єдиного підходу щодо визначення терміну корисного використання основних засобів. Згідно П(С)БО 7 «Основні засоби» він встановлюється підприємством самостійно з урахуванням умов та інтенсивності експлуатації, морального зносу та інших факторів. Така самостійність цілком виправдана: для кожного підприємства перелічені фактори будуть різні, тому і термін експлуатації одного і того ж об'єкта основних засобів на різних підприємствах буде відрізнятися. Однак з іншої сторони саме ця самостійність і може бути причиною недостовірного формування показників амортизації. Тому питання щодо правомірного визначення терміну експлуатації того чи іншого об'єкта основних засобів досить актуальне. Що стосується методики визначення терміну корисного використання, то серед практиків ведуться активні дискусії щодо варіантів його встановлення [21].

Перший варіант ґрунтується на накопиченому досвіді підприємства при експлуатації подібних активів. Наприклад, якщо підприємство вже використовувало у своїй господарській діяльності певний об'єкт основних засобів, то вже є інформація про термін його корисної експлуатації і на її підставі можна встановити термін використання для придбаного подібного об'єкта.

Другий варіант можна назвати кроком назад. До 01.07.97 р. при нарахуванні амортизації підприємства керувались єдиними нормами [12]. В них були деталізовані групи та види основних засобів із зазначенням річної норми амортизації для кожного виду (хоча й не враховано особливості експлуатації об'єктів на окремих підприємствах). Враховуючи те, що застосовувався прямолінійний метод нарахування амортизації, визначення терміну корисного використання не дуже складне: потрібно весь термін експлуатації, виражений у відсотках (100 %), поділити на встановлену норму (також виражену у відсотках). Наприклад, термін корисного використання меблів дорівнюватиме $100 \% : 10 \% = 10$ років.

Якщо, наприклад, необхідно встановити термін корисного використання транспортних засобів, який найдоцільніше виражати в кілометрах пробігу (а амортизацію нараховувати відповідно за виробничим методом), то норму амортизації для об'єктів основних засобів було виражено у відсотках від вартості на 1000 км пробігу.

Третій варіант – визначення терміну корисного використання згідно з технічними документами, що додаються до придбаного об'єкта основних засобів (якщо такі дані в них містяться). Однак і цей варіант не ідеальний: він не буде враховувати специфіку експлуатації одного і того ж об'єкта в різних умовах. Наприклад, термін корисного використання автомобіля, використовуваного у своїй господарській діяльності підприємством для перевезення вантажів, буде відрізнятися від терміну корисного використання такого ж автомобіля, але використовуваного у своїй діяльності автотранспортним підприємством, яке здійснює вантажоперевезення на далекі відстані.

Четвертий варіант полягає у використанні строку експлуатації, що пропонується Податковим кодексом України для кожної групи основних засобів. Цей варіант здавалось би є найпростішим, однак, незважаючи на простоту, подібні терміни не можуть враховувати специфіку окремого об'єкта основних засобів, не кажучи вже про умови його використання і моральний знос.

Ліквідувати цю похибку можна лише шляхом проведення експертної оцінки, яка здійснюється технічними фахівцями підприємства та найповніше відображає реальний стан справ. Якщо у процесі експлуатації стає зрозуміло, що об'єкт основних засобів може використовуватися довше (або менше) встановленого терміну, то згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби» термін корисного використання може бути змінено. Це відбувається у випадку зміни очікуваних економічних вигод від використання об'єкта основних засобів внаслідок, наприклад, проведених капітальних і поточних ремонтів, зміни ринкової кон'юнктури.

Зазначимо, що проблема визначення терміну корисного використання основних засобів не нова і полягає не стільки в чисто технічному способі його визначення, скільки в науковій (економічній) обґрунтованості. Чим коротший термін служби, тим вища норма амортизації – необхідно швидше відтворювати основні засоби і тому більшу частину їх вартості у вигляді амортизації слід включати до собівартості продукції, що призводить до її збільшення. Чим триваліше термін, тим нижче норма амортизації, більше період відшкодування зносу і, отже, менше можливостей для своєчасного використання новітніх технічних досягнень. А це, звичайно, збільшує масштаби морального знецінення необоротних активів.

Підбиваючи підсумок визначення терміну корисної експлуатації необоротних активів, зауважимо, що фізично можливий термін їх служби не може бути основою для визначення норм амортизації. Він повинен визначатися виходячи з економічно доцільного терміну служби, який може бути менше фізично можливого. При цьому розрив між фізично можливим та економічно доцільним періодами функціонування техніки, що інтенсивно морально застаріває (комп'ютери та інша електроніка), буде найбільшим.

Наступний теж суб'єктивний крок в амортизаційній політиці полягає в розмежуванні об'єктів на власне основні засоби (рахунок 10) та малоцінні необоротні матеріальні активи (рахунок 11). Результативне рішення на цій стадії впливатиме на механізм реалізації бухгалтерської концепції амортизаційної політики, що впроваджується через можливість використання підприємством різних методів нарахування амортизації.

Основним питанням амортизаційної політики – який метод амортизаційних відрахувань обрати. Так, зарахувавши об'єкт до складу основних засобів, підприємство має право нараховувати амортизацію за одним з п'яти методів: прямолінійним, виробничим, кумулятивним, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості.

До альтернативних методів нарахування амортизації відносять метод списання та заміни, метод групового та складеного обліку, метод оцінки основних засобів.

Якщо ж майно було визнано малоцінним необоротним матеріальним активом, крім вище зазначених методів суб'єкт господарювання може скористатися спрощеним механізмом нарахування амортизації: 50 % вартості відноситься на витрати у першому місяці експлуатації об'єкту, а інші 50 % – в останньому місяці або 100 % вартості амортизується відразу у першому місяці використання об'єкту. Для розмежування об'єктів між основними засобами і малоцінними необоротними матеріальними активами використовують вартісну межу, яка за П(С)БО 7 «Основні засоби» необмежена, але визначена Податковим кодексом України – 2500 грн за об'єкт) [14]. Інформація щодо можливих методів амортизації об'єктів за Податковим кодексом України наведена в табл. 3.

Проаналізувавши представлені положення, можна дійти висновку, що вибір методу нарахування амортизації безпосередньо залежить від цілей, які ставить керівництво щодо управління підприємством. Основними факторами, які впливають на вибір методу, є стратегія розвитку підприємства, можливість залучення коштів, оптимізація податкового навантаження, дивідендна політика.

Таблиця 3. Групи необоротних активів та методи їх амортизації за бухгалтерським і податковим обліком

№ групи за ПКУ	Групи необоротних активів за податковим та бухгалтерським обліком	МЕТОДИ АМОРТИЗАЦІЇ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ГРУПИ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ТА ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ															
		Прямолінійний		Зменш. залишкової вартості		Прискор. зменш. залишкової вартості		Кумулятивний		Виробничий		50% на 50%		100%			
		Бух.	Подат.	Бух.	Подат.	Бух.	Подат.	Бух.	Подат.	Бух.	Подат.	Бух.	Подат.	Бух.	Подат.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
		У бухгалтерському та податковому обліку не амортизуються															
1	Земельні ділянки	+															
2	Капітальні витрати на поліпшення земель	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-		
3	Будівлі, споруди, передавальні пристрої	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-		
4	Машини та обладнання	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-		
5	Транспортні засоби	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-		
6	Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-		
7	Тварини	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-		
8	Багаторічні насадження	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-		
9	Інші основні засоби	+	+	+	-	+	-	+	-	+	+	-	-	-	-		
10	Бібліотечні фонди	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+		
11	Малолінійні необоротні матеріальні активи	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+		
12	Тимчасові споруди	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-		
У бухгалтерському та податковому обліку не амортизуються																	
13	Природні ресурси																
14	Інвентарна тара	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-		
15	Предмети прокату	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-		
16	Довгострокові біологічні активи	±	+	±	+	±	-	±	+	±	+	-	-	-	-		
17	Інші необоротні матеріальні активи	+	х	-	х	-	х	-	х	+	х	-	-	-	-		

Висновки. Визначення економічного змісту поняття амортизації дає можливість обґрунтувати порядок нарахування амортизації необоротних активів.

Під амортизацією пропонуємо розуміти комплексну економічну категорію, яка характеризує систематичне поступове перенесення вартості активів унаслідок зносу на готову продукцію, виконані роботи та надані послуги з метою акумулювання коштів на відшкодування витрат на їх відтворення.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Амортизация и оптимальные сроки службы техники* / С.Н. Козьменко, Т.А. Васильева, С.П. Ярошенко. – Сумы: Деловые перспективы, 2005. – 223 с.
2. Білик М. Принципи амортизаційної політики в сучасній вітчизняній економіці / М. Білик // *Фінанси України*. – 1997. – № 10. – С. 48-56.
3. *Борисенко З.М. Амортизационная политика* / З.М. Борисенко.-К.:Наукова думка, 1993. –135с.
4. *Веретенникова И.И. Амортизация и амортизационная политика* / И.И. Веретенникова. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 192 с.
5. *Виговська Н.Г. Удосконалення обліку амортизації: стан, проблеми, перспективи* / Н.Г. Виговська. – Житомир: ЖІТІ, 1998. – 340 с.
6. *Городяньська Л.В. Відтворення основних засобів на підприємствах України: теорія і практика обліку та аналізу* / Л.В. Городяньська. – К.: КНЕУ, 2008. – 224 с.
7. *Голов С. Дискусійні аспекти амортизації* / С. Голов // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2005. – № 5. – С. 3-8.
8. *Гринько А.П. Облік основних засобів: теорія, проблеми, перспективи: [монографія]* / А.П. Гринько – Х.: 2002. – 277 с.
9. *Економічна енциклопедія: у 3т. Т.1* / за ред С.В. Мочерного. – К.: Академія, 2000. – 864 с.
10. *О единых нормах амортизационных отчислений на полное восстановление основных фондов народного хозяйства СССР* [Електронний ресурс]: постановление Совета Министров СССР от 22 октября 1990 г. № 1072. – Режим доступа: <http://pravo.levonevsky.org>
11. *Овод Л.В. Сутність амортизаційної політики та її складові елементи* / Л.В. Овод // *Вісник технологічного університету Поділля. Економічні науки. Науковий журнал. Частина 2, Том 1*. – Хмельницький, 2003.– № 5. – С. 64-68.
12. *Ошмарін Я.В. Облікове забезпечення амортизаційної політики підприємств АПК: дис. канд. економ. наук: 08.00.09* / Я.В. Ошмарін. – Житомир, 2008. – 200 с.
13. *Рудченко Н. Методичні підходи до регулювання процесу відтворення основних фондів* / Н. Рудченко, Н. Омелянчик, М. Тютюн // *Економіка України*. – 1997. – № 2. – С. 52-58.
14. *Податковий кодекс України: за станом на 01 вересня 2013р.*[Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>
15. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 за станом на 25 січня 2013 р.*[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>
16. *Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України в 3 т. – Т. 2.*[Електронний ресурс] / [за заг. ред. М.Я. Азарова]. – К.: Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010. – 2389 с. – Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua>
17. *Рудченко Н. Методичні підходи до регулювання процесу відтворення основних фондів* / Н. Рудченко, Н. Омелянчик, М. Тютюн // *Економіка України*. – 1997. – № 2. – С. 52-58.
18. *Чумаченко М. Ще раз про амортизацію як важливе джерело інвестиційної діяльності підприємства* / М. Чумаченко // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2004. – № 11.– С. 3-7.
19. *Шот А. Оновлення основних фондів – складова частина структурної перебудови економіки* / А. Шот // *Регіональна економіка*. – 1999. – № 1. – С. 93-102.
20. *Яремко І.Й. Економічні категорії в методології обліку: [монографія]* / І.Й. Яремко – Львів: Каменяр, 2002. – 192 с.
21. *Режим* доступу:<http://www.nibu.factor.ua/ukr/forum/viewtopic.php?f=2380&>